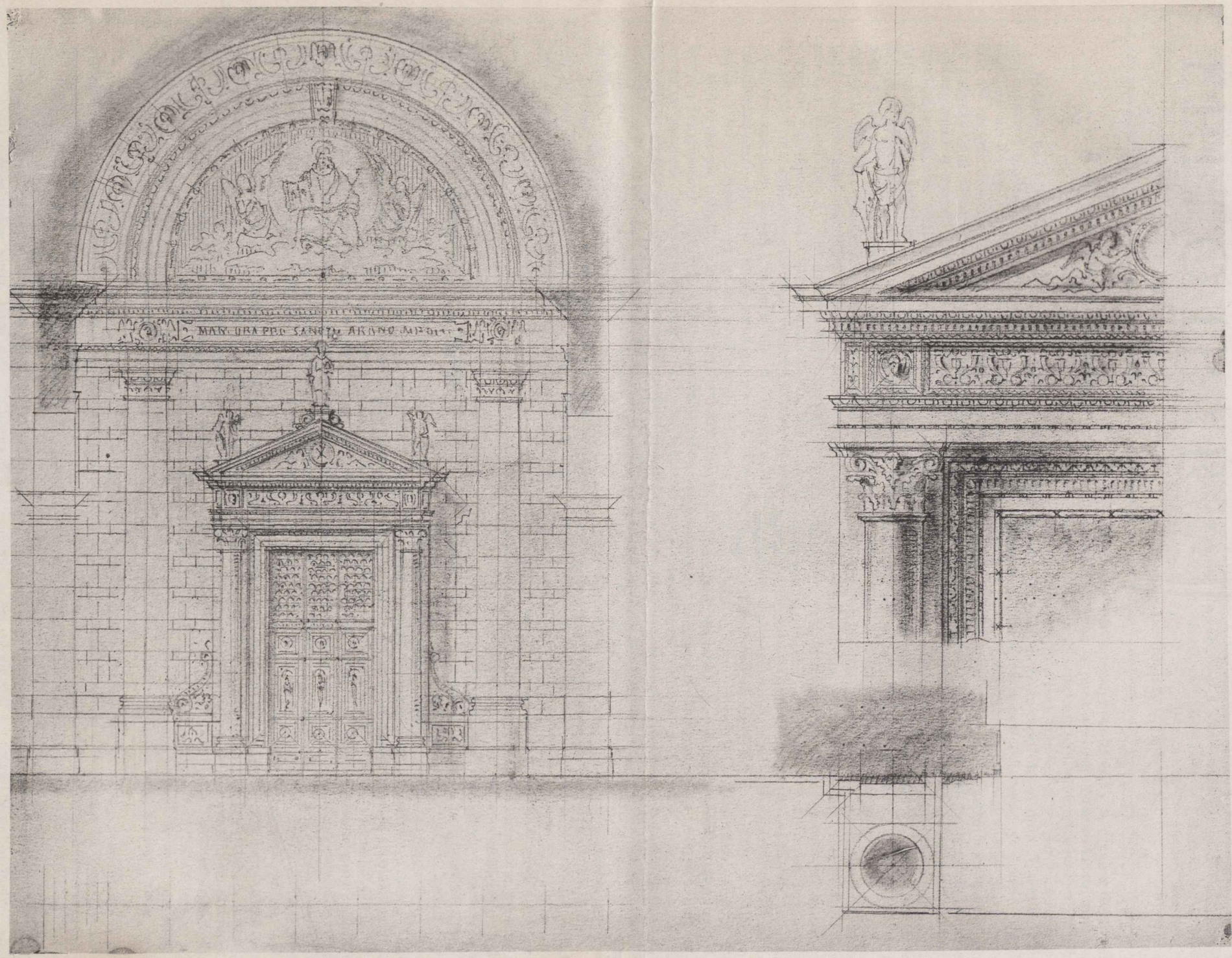

YBL MIKLÓS UTOLSÓ KÉZRAJZA.

(A BUDAPEST-LIPÓTVÁROSI TEMPLOM FŐBEJÁRÓJA.)

ÉPÍTŐIPAR

MŰSZAKI HETILAP.

Tartalom. A Mester utolsó kéziraja. (Rajzmelléklettel.) — Ybl Miklósról — a külföld. — A pécsi színház-tervek. (Vége.) — A vasuti műhelyek nagyságáról. (Folytatás.) — Vegyesek. — M. Mérnök-és Építész-Egylet. — Fővárosi ügyek. — Ajánlati árlejtések. — Pályázat. — Tervpályázat. — Hirdetések.

A Mester utolsó kéziraja.

(Rajzmelléklettel)

Érdekes és becses ereklje mássát veszik t. Olvasóink mai számunk mellékletéül, s bizonyára kegyeletes emlékül fogadják az öreg Ybl utolsó kézirajzát, a melyet alig 20 nappal halála előtt, január 2-án rajzolt. Ónnal és árnyékolóval vetette egy negyedív közönséges fiumei rajzpapírosra a vázlatot, a mely a lipótvárosi templom főbejárója számos vázlatának legutolsója, s a melyen nemcsak az ő karakterisztikus kézvonására és rajzoló módjára ismerünk rá mi mindnyájan, a kik hozzá közelebb állottunk, hanem annak is félre ismerhetetlen bizonyítékát láthatjuk benne, hogy mily szeretettel, mily beható gondossággal foglalkozott a monumentális alkotás minden részletével. A 77 év, mely a Mester vállait nyomta, e rajzon valójában csakis abban mutatkozik, hogy a kéz, a melynek oly számos-számtalan épületmű köszöni létezését és művészi becsét, az ónt oly biztossággal, oly határozottsággal kezelte még mindig, mely biztosság csakis a hosszú-hosszú gyakorlat eredménye lehet.

Mily gyakran hallottuk tőle a fohászszerű kívánságot, hogy e templomnak legalább külső fejezését mennyire szeretné megérni! Nem adatott meg neki; de legalább megérte a kupola és tornyok — e műremekek — elkészülését, s az elégtétel, a melyet e siker fölött jogosan érezhetett, bizonyára megnyugtató érzésül kísérte őt sirjába.

A rajzot Ybl Felix urnak, az elhunyt Mester egyetlen fiának engedélyével, Sturm György urtól a lipótvárosi templom építésvezetőjétől kaptuk. N. B.

Ybl Miklósról — a külföld.

Hogy minek nézték a külföldi technikus körök az ősz Mestert, milyen véleményt tápláltak működése felől és mennyire ismerték és miképpen méltatták műveit: ezekre a kérdésekre igen szép feleletet találunk a német technikusoknak az egész világon elterjedt és nagy tekintélynek örvendő szaklapjában, a berlini »Deutsche Bauzeitung«-ban, melynek jan. 31-én megjelent önnálló cikkét minden további megjegyzés nélkül egész terjedelmében ide iktatjuk:

»Sajátságos találkozása a véletlennek, hogy Schmidt Frigyes lovag elhunytával egyszerre — a monarchia másik államának fővárosa is elvesztette legöregebb és legjelentősebb építészt. Január 23-án halt meg Schmidt, a második Mester, kinek nevével az új Bécsnek építészetileg nagyszerű emelkedése örök időkre összeforrt: — egy nappal előbb jan. 22-én költözött el az élők sorából Ybl Miklós.

»Ha ennek a művésznak a neve nem volt oly messze földön ismerős, mint osztrák társáé, ennek legnagyobb oka abban fekszik, hogy teremtő munkálkodása kizárólag hazája határai közé szorított. Hazájának föllendülése, mely a magyar építkezéseknek szülő oka, alig harmadfél évtizedes, és a nyugateurópai világ még ma sem ismeri eléggé azt a tényt, hogy ott — a bornak és a huszároknak a hazájában, mely a legtöbbek szemében

»messzire Törökországban fekszik« — olyan művészi élet ébredt, melynek — más európai fővárosokéival való összehasonlításától — tartani az illetőknek egyáltalában nincs okuk. Ebben a művészi emelkedettségben »Ybl Miklós« mesternek nevezetes szerepe van. A mint Németországból Budapestet mind sűrűbben fölkeresik, az ő neve — melynek a XIX. század műtörténelmében biztos helye van — ugyanoly mértékben lesz mind ismertebb és ünnepelebb.

»Nekünk annál több okunk van tiszteletben megőrizni az ő emlékét, mert — bár teljes odaadással esüngött hazáján, ez elfogulttá nem tette. A »Deutsche Bauzeitung« is meleg és hű pártfogóját vesztette el benne, kinek legnagyobb műve, a budai királyi palota kiegészítése terveit 1888. évben olvasóinknak is bemutatta.

»Ybl Miklós nem töltötte be 77-ik életévét; 1814-ben Székesfehérvárt Magyarországon született; az a föltűnő talentum, melyet szülővárosának gymnasiumában a rajzolásban tanúsított, 1826-ban Bécsbe vitte, hogy a további kiképzésnek útja nyíljon; itt 1832-ig a polytechnikumot látogatta. Hazájába visszatérve, Pest akkori legnevesebb építészenek a bécsi Polláck Mihálynak kezé alatt 4 évig dolgozott; Pollácknak köszöni Pest — számos magánházon kívül — legrégebb monumentális épületeit a Nemzeti Muzeumot, a Ludoviceumot és a régi városházát. Ennek a Schinkel irányának hódoló művésznak iskolájában nevelkedvén, Ybl 1836—1840-ik évben a bécsi Koch József építésztől tervezett gr. Kinsky-féle palota építését Prágában, mint művezető hajtotta végre; ezután a müncheni művészakadémiára ment rövid időre, majd Olaszországba tanulmányútra indult, és innen visszatérve 1841-ben mint önálló építész Budapesten telepedett le.

»Majdnem egy teljes negyedszázadig — mialatt Magyarország a leghevesebb politikai rázkódásokat szenvedte, — melyek után azonban erőit annál hatalmasabban egyesítette, — működött Ybl Miklós egész csendben — a lakóházak építése közben különösen a gr. Károlyi-család templomainak szentelvény tehetségeit, míg végre lehetővé vált művészi talentumát méltó téren érvényesíteni. Hogy a csendes működés dacára ez az idő sem múlt el fejlődésére nézve gyümölcstelenül, mutatja alkotásainak sora, melyekkel később föllépett. Első volt a hatvanas évek elején a budai takarékpénztár épülete, mely egyszerűsége első példája a kőből való monumentális renaissance-nak. Miután Magyarország 1867-ben politikailag új életre ébredt, — Ybl is számos egyéb művet teremtett, melyek közül itt csak a Budapesten létesültek legnevezetesebbjeit soroljuk föl: több főrendi palotán (Károlyi-, Széchenyi stb.) kívül a budai rácfürdő telepe, a Margitsziget összes építményei, a pesti takarékpénztár palotái, a ferencvárosi templom, továbbá a lipótvárosi templomnak tulajdonképpen megépítése, a várbazár telepe, a fővámház, a királyi operaház, végül a már említett és csak rövid idő előtt munkába vett királyi palota kiegészítése.

»E művek legtöbbje az első rangú monumentális építmények közé tartozik, de részleteiket itt nem méltathatjuk. A ferencvárosi templom kivételével, mely román stílusban van tartva, valamennyi az olasz renaissance stílushoz tartozik, ahhoz a stílushoz, melyet a múlt század elején a bécsi nagy építész az arányok szépségével, erőteljes kifejezéssel, saját modorukban megalkottak és melyet »bécsi renaissance-nak« mondhatnánk. Ybl mestert kétségtelenül